

Gemeente Venlo
t.a.v. Isabelle de Warrimont
Garnizoensweg 3
5928 NA Blerick

Belfeld, 2 oktober 2012

Actualisatie vleermuizen- en vogelonderzoek op het voormalig Kazernekwartier te Blerick (Gemeente Venlo)

Door: Hans Hovens, Grietje Hovens, Paul op het Veld en Roy Janssen
In opdracht van de Gemeente Venlo

Inleiding

De Gemeente Venlo heeft besloten het voormalige kazernekwartier in Blerick de komende jaren te ontwikkelen. Tijdens de herinrichting van het gebied wil de Gemeente Venlo zorgvuldig omgaan met beschermde flora en fauna. De Gemeente heeft Faunaconsult daarom opdracht gegeven het voorkomen van beschermde vogels en vleermuizen in 2010 en 2011 in kaart te brengen (Hovens et al., 2011). Daarnaast heeft de Gemeente Faunaconsult opdracht gegeven om de herinrichting ecologisch te begeleiden (Janssen et al., 2012). In dat kader is er in 2012 vleermuizen- en vogelonderzoek uitgevoerd voor de sloop van - op het kazernekwartier gelegen - Gebouw K (Janssen en Hovens, 2012; Hovens, 2012) en de overige in 2012 gesloopte/te slopen gebouwen (Hovens en Janssen, 2012).

De Gemeente Venlo heeft Faunaconsult opdracht gegeven de hierboven genoemde onderzoeken te actualiseren. Faunaconsult heeft daartoe de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van strenger beschermde vogels in kaart gebracht (dit rapport).

Werkwijze

Het onderzoeksgebied (zie figuur 1) is in 2012 in de nacht van 4 op 5 juni (door drie onderzoekers), in de nacht van 22 augustus op 23 augustus (door één onderzoeker), in de avond van 27 augustus (door twee onderzoekers), in de ochtend van 28 augustus (door één onderzoeker) en in de avond van 5 september (door één onderzoeker) onderzocht op het voorkomen van vleermuizen. Hierbij werd elke nacht in blokken van drie uur geobserveerd (vanaf een uur voor zonsondergang en vanaf twee uur voor zonsopgang). Vleermuizen werden opgespoord met behulp van een heterodyne detector. Van lastig te determineren soorten zijn met behulp van een time-expansion detector/recorder geluidsopnamen gemaakt, waarvan vervolgens het sonogram op de computer is geanalyseerd. De belangrijkste vliegroutes en foerageergebieden werden op deze manier in kaart gebracht. Eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen werden in kaart gebracht door te zoeken naar zwermende vleermuizen.

In de avonden vóór en ochtenden na het vleermuizenonderzoek werd tevens gelet op in- of uitvliegende vogels. Daarnaast werden in de ochtenden van 3 mei en 5 juni een ochtend vogels

geïnterviewd op zang en zicht. Daarbij werd een aantal holten met eieren of jonge vogels met behulp van een boomcamera geïnspecteerd om erachter te komen om welke soort het ging.

Resultaten vleermuizenonderzoek

Door een omwonende gevonden vleermuizenverblijf

Vóór de start van het vleermuizenonderzoek met batdetectors in 2012 heeft een omwonende de Gemeente Venlo erop attent op gemaakt, dat hij in 2011 of 2012 een dagverblijf van enkele gewone dwergvleermuizen had gevonden in gebouw K. Doordat de dakpannen van dit gebouw handmatig zijn verwijderd, de zolder nogmaals is geïnspecteerd en tegen een nabijgelegen gebouw (gebouw C) drie houtbetonnen vleermuiskasten zijn geplaatst, is een overtreding op de Flora- en faunawet voorkomen. De locatie van het inmiddels onklaar gemaakte vleermuizenverblijf is weergegeven als een rode stip in figuur 1.

Door Faunaconsult gevonden vleermuizenverblijven

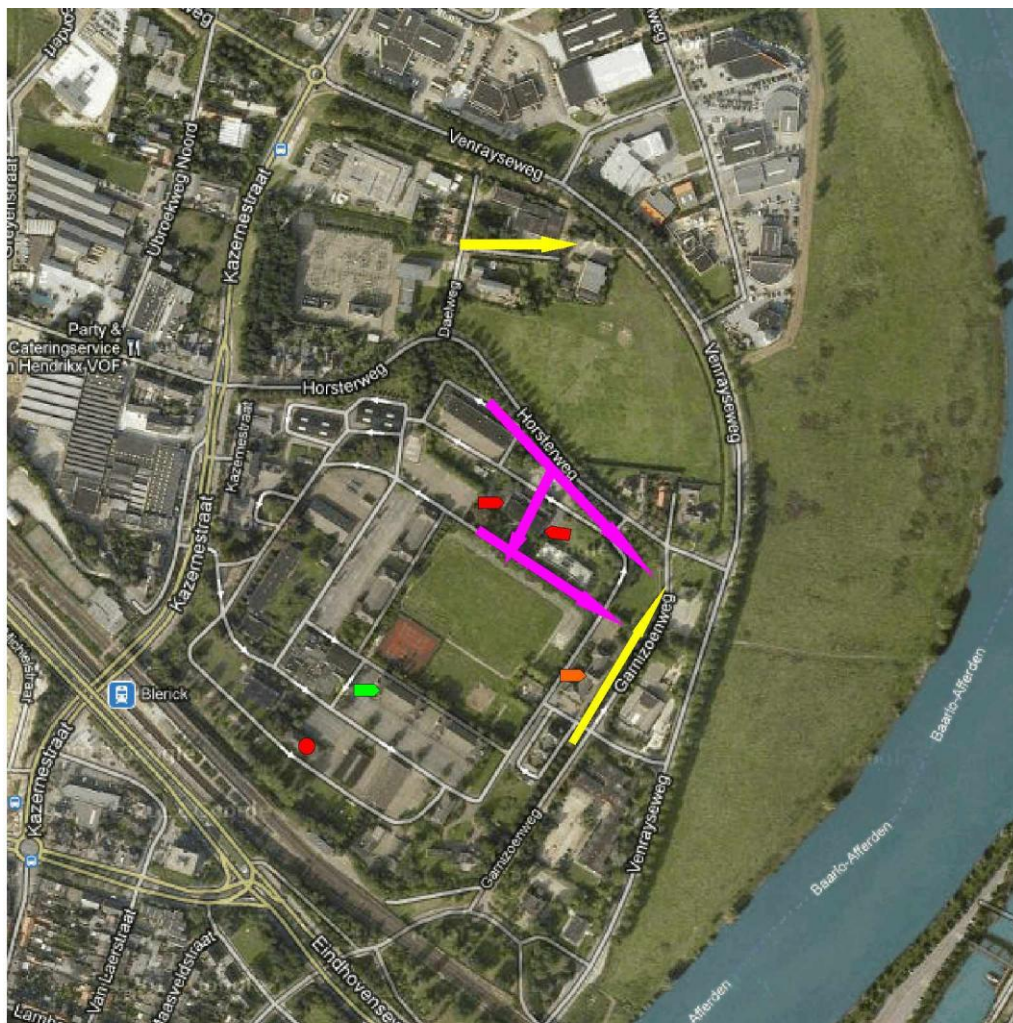
Gedurende alle onderzoeksmomenten was het droog, vrijwel windstil en ruim boven 8°C. Elke onderzoeksnacht werd het onderzoeksgebied gebruikt door enkele tot circa 30 gewone dwergvleermuizen. Daarnaast werden er in de avond van 27 augustus 4 tot 5 grootoorvleermuizen waargenomen. Tijdens het onderzoek werden de volgende vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen:

- Minstens 10 gewone dwergvleermuizen uitvliegend uit gebouw I in de avond van 22 augustus (oranje pijl in figuur 1). Deze dieren vlogen uit aan de zuidwestzijde, vanonder de ‘punt’-gevel. De exacte uitvlieglocatie(s) konden niet worden vastgesteld, omdat de dieren al aan het zwermen waren toen ze werden ontdekt. In de ochtend van 23 augustus zwermde hier 3 gewone dwergvleermuizen, om na korte tijd weer weg te vliegen. Waarschijnlijk zijn de kieren onder het dak en tussen de raamkozijnen en de muur in de ‘punt’ de invliegopeningen.
- In de op het noordwesten gelegen gevel van gebouw C zijn verschillende malen zwermende, of invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen (groene pijl in figuur 1):
 1. In de ochtend van 9 mei vloog er één gewone dwergvleermuis in, via een gat in de gootbetimmering rond de regenpijp aan de noordwestzijde van het gebouw;
 2. In ochtend van 5 juni vloog er één gewone dwergvleermuis in, in een gat in de muur boven het meest zuidoostelijke bovenste raam;
 3. In de ochtend van 22 augustus vlogen er 2 gewone dwergvleermuizen in, boven het middelste raam (in de ‘punt’) aan de noordwestzijde van gebouw C. Deze dieren vlogen de spleet tussen het kozijn en het hardstenen ornament erboven in;
 4. In de avond van 27 augustus zwermde 2 gewone dwergvleermuizen op dezelfde locatie.
- Tijdens alle onderzoeksnachten werd een aantal vaste vliegroutes door gewone dwergvleermuizen gebruikt. De in figuur 1 met roze pijlen weergegeven vliegroute werd het meest gebruikt. Sommige avonden vlogen hier enkele tientallen gewone dwergvleermuizen. De andere vliegroutes (gele pijlen in figuur 1) werden door 5 tot 10 gewone dwergvleermuizen gebruikt.
- In de avond van 27 augustus en in de avond van 5 september werd er aan twee zijden van gebouw P (de voormalige gymzaal) gelijktijdig gezwermd door een enkele gewone dwergvleermuis (elke avond dus door twee dieren). De dieren hadden interesse in de stootvoegen; in een van deze stootvoegen heeft Faunaconsult ook al op 16 mei 2011 een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen (Hovens et al., 2011).

Figuur 1 bevat de locaties van de in 2012 gevonden vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en het door de omwonende gevonden verblijf.

In de avond van 27 augustus werd er tussen gebouw P (de voormalige gymzaal) en gebouw AY gedurende 20 minuten sociaal gejaagd door 4 tot 5 gewone grootoorvleermuizen. Deze dieren leken geïnteresseerd in de vensterbanken onder de ramen aan de noordoostzijde van gebouw AY. Enkele dieren gingen korte tijd onder een vensterbank hangen. Omdat deze zijde van gebouw AY geen kieren bevat, is niet duidelijk wat de dieren daar te zoeken hadden. Mogelijk was het ze te doen om insecten op het gebouw of zochten ze naar een geschikte opening. De gewone grootoorvleermuis is voor en na

deze datum niet meer waargenomen in het onderzoeksgebied (ook niet in 2010 en 2011), ondanks het feit dat deze locatie intensiever is onderzocht.

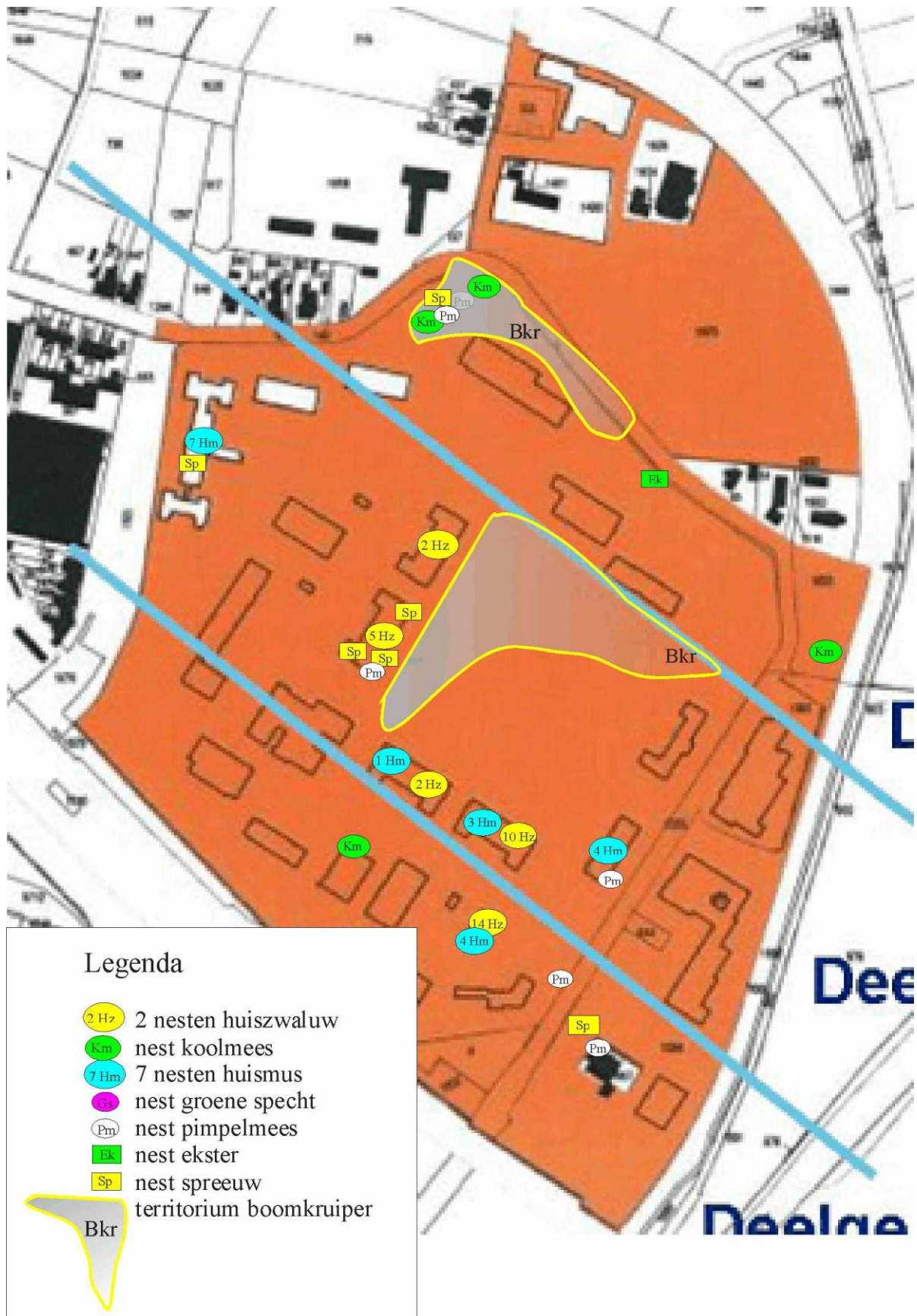
Legenda

- Verblijf van 1 gewone dwergvleermuis augustus/september 2012 in gebouw P
- Verblijf van 1 tot enkele gewone dwergvleermuizen in mei/juni/aug 2012 in gebouw C
- Verblijf van kolonie gewone dwergvleermuizen 22/23 augustus 2012 in gebouw I
- Door omwonende in 2011 gevonden verblijf van 5 gewone dwergvleermuizen in gebouw K
- ← Vaste vliegroute van enkele tientallen gewone dwergvleermuizen
- Vaste vliegroute van 5 tot 10 gewone dwergvleermuizen

Figuur 1. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in 2011 en 2012

Resultaten vogelonderzoek

In het plangebied bevonden zich in 2012 de volgende jaarrond beschermde vogelnesten: 19 nesten van de huismus. Daarnaast bevonden zich in het plangebied de volgende nesten van vogelsoorten waarvan Dienst Regelingen (2009) een omgevingsscan eist: 33 nesten van de huiszwaluw, 4 koolmeesnesten (waarvan er 1 na het uitvliegen is dichtgepurd), 6 pimpelmeesnesten (waarvan er 1 nadat de vogels waren uitgevlogen is dichtgepurd), 6 spreeuwennesten, 1 eksternest, 2 broedterritoria (met waarschijnlijk elk een nest) van de boomkruiper en 1 nest van de groene specht (hierin bevonden zich op 5 juni 8 eieren).

Figuur 2. Strenger beschermde vogelnesten en -territoria

Conclusies

- Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is conform het Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2012) in kaart gebracht. Daarbij werd in gebouw I een zomerverblijf van minstens 10 gewone dwergvleermuizen gevonden. In gebouw P werden 2 najaarsverblijven van solitaire gewone dwergvleermuizen gevonden, daarnaast werden in gebouw C in de periode 9 mei – 7 augustus verschillende verblijven van solitaire gewone dwergvleermuizen gevonden. Ook blijkt uit het onderzoek dat verschillende houtsingels en laanbomen een functie hebben als vaste vliegroute van de gewone dwergvleermuis. Al deze verblijven en vaste vliegroutes zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet.
- Door een omwonende is in 2011 een verblijf van circa 5 gewone dwergvleermuizen aangetroffen in gebouw K. Bij de sloop van dit gebouw zijn geen vleermuizen gedood; tevens is voor de sloop van het gebouw gemitigeerd door tegen de gevel van gebouw C 3 houtbetonnen vleermuiskasten op te hangen.
- Tijdens het onderzoek zijn 19 nesten van de huismus aangetroffen. Deze zijn jaarrond beschermd.
- Daarnaast zijn in de bomen en gebouwen elders in het plangebied de volgende nesten aangetroffen van vogelsoorten waarvan Dienst Regelingen (2009) een omgevingsscan eist: 33 nesten van de huiswaluw, 4 koolmeesnesten, 6 pimpelmeesnesten, 6 spreeuwennesten, 1 eksternest, 2 broedterritoria (met waarschijnlijk elk een nest) van de boomkruiper en 1 nest van de groene specht.
- Van de in 2012 met een broedterritorium aanwezige vogelsoorten komen er drie voor op de Nederlandse Rode Lijst: groene specht (categorie kwetsbaar), huiswaluw (categorie gevoelig) en huismus (categorie gevoelig).
- Om overtredingen op de Flora- en faunawet te voorkomen, worden de werkzaamheden op het Kazernekwartier ecologisch begeleid door Faunaconsult. Daarbij wordt ondermeer uitgegaan van de verschillende soortenstandaards, zoals die voor de huismus en de gewone dwergvleermuis zijn opgesteld.

Literatuur

- Hovens, J.P.M. en Janssen, R.P.J. 2012. Rapportage Vogelinspectie t.b.v. sloop gebouwen voormalig kazerneterrein Blerick. Faunaconsult, Belfeld.
- Hovens, J.P.M., G. Lenstra, R.J.H. Sniijders en J.H.S. Rijdsdijk. 2011. Flora- en faunaonderzoek op en bij het voormalige kazerneterrein te Blerick (Gemeente Venlo). Faunaconsult, Belfeld.
- Hovens, J.P.M. 2012. Rapportage Dakinspectie t.b.v. sloop gebouwen voormalig kazerneterrein Blerick. In Opdracht van: de Gemeente Venlo. Faunaconsult, Belfeld.
- Janssen, R.P.J. en J.P.M. Hovens. 2012. Vleermuizenonderzoek bij gebouw K op het voormalig kazerneterrein te Blerick. In Opdracht van: de Gemeente Venlo. Faunaconsult, 2012.
- Janssen, R.P.J., J.P.M. Hovens en G. Lenstra. 2012. Ecologisch werkplan Project kazernekwartier Venlo. In Opdracht van: de Gemeente Venlo. Faunaconsult, Belfeld.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur. 2012. Vleermuisprotocol 2012. Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging.